

άνεαστος ἐπίθ. Χίος ἀνέαστος Πόντ. (Κρώμν. "Οφ. Τραπ. Χαλδ. κ.ά.)

'Εκ τοῦ μεταγν. ἐπιθ. ἀνέαστος.

1) 'Ο μὴ τυχών τῆς πρώτης ἀρόσεως, ὁ μὴ καλλιεργηθεῖς, ἐπὶ ἄγροῦ Πόντ. Συνών. ἀκαλλιέργητος 2, *ἀνεάτευτος 1. β) Καθόλου, ὁ μὴ καλλιεργηθεῖς, ὁ μὴ δργωθεῖς Χίος: "Ηρηκα τὸ χωράφι ἀνέαστο, δὲν τὸ ὕδασα. Συνών. ἀκαλλιέργητος 1. 2) 'Ο μὴ λιπανθεῖς διὰ κόπρου Πόντ. (Κρώμν. "Οφ. Τραπ. Χαλδ. κ.ά.): "Ανέαστον κελίν - χωράφι" Τραπ. Συνών. ἀκόπρωτος 2, ἀκοπός, ἀλέργαστος, ἀλέργωτος 2, *ἀνεάτευτος 2, ἀφούσκιστος. 3) 'Ο μὴ λευκανθεῖς διὰ πλύσεως Πόντ. (Κρώμν. "Οφ. Τραπ. Χαλδ. κ.ά.): "Ανέαστον παννίν - κανάβι" Τραπ. Συνών. ἵδ. ἐν λ. ἀναύγιστος.

***ἀνεάτευτος** ἐπίθ. ἀνάτευτος Πόντ. ("Οφ. Χαλδ. κ.ά.)

'Εκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ἐπιθ. *τεστεντός < *τεστένω.

1) "Ανέαστος 1, ὁ ἵδ., Πόντ. (Χαλδ. κ.ά.): Χωράφι' ἀνάτευτον Χαλδ. 2) "Ανέαστος 2, ὁ ἵδ., Πόντ. ("Οφ.): "Ανάτευτο ἔν' τὸ χωράφι".

ἀνέβα τό, σύνηθ. καὶ Πόντ. ἀνέβα Σκόπ. 'νέβα Α.Ρουμελ. (Σωζόπ.) ἀνέβα ἡ, Πόντ. (Κερασ.) ἀνέβα Πόντ. (Σάντ.)

'Εκ τοῦ μεσν. οὐσ. ἀνέβα. Καὶ ὁ τύπ. ἀνέβα μεσν. Πβ. Χρον. Μορ. Ρ. στ. 5373 (ἔκδ. JSchmitt) «... ἀρχισαν ν' ἀνηβαίνουν | τὸ ἀνήβα τοῦ Μαχρυπλαγίου ...»

1) "Ανοδος, ἀνάβασις σύνηθ. καὶ Πόντ.: Βαρέθηκα τ' ἀνέβα καὶ τὸ κατέβα. Αὐτὸ τὸ ἀνέβα καὶ κατέβα δὲ μ' ἀρέσει σύνηθ. Μ' ἔκουγι σήμιρα τ' ἀνέβα κὶ τὸν κατέβα "Ιμβρ. Μὲ τὸ ἀνέβα καὶ κατέβα ἐλέρωσες τὰ σκάλας Πόντ. || Φρ. "Εκαμι πονλλὰ ἀνιβα κὶ κάτιβα (ἐκτισε πολλὰς οἰκίας) Σκόπ. || Παροιμ. Αὐτὸ τὸ 'νέβα ἔχει καὶ κατέβα (τὴν εὔτυχιαν ἀκολουθεῖ ἡ δυστυχία) Σωζόπ. Τὸ ἀνέβα ἔσει τῶαι κατέβα (συνών. τῇ προηγουμένῃ) Κύπρ. Εἴκολο τ' ἀνέβα τοῦ λαγοῦ, σκουντούφλα τὸ κατέβα (ὅτι ἡ ἴκανότης τινὸς φαίνεται εἰς δυσχερεῖς περιστάσεις) Λεξ. Δημητρ. 'Η σημ. καὶ μεσν. Ἰδ. Μιχ. Γλυκ. Στίχους γραμματ. 363 (ἔκδ. ÉLegrand Biblioth. 1,30) «τοῦτο τὸ ἀνάβα τὸ γοργὸν ἔχει καὶ ὅξιν κατάβα». Πβ. ἀνέβα, ἀνέβαλλον 2, ἀναβολάρις 1, ἀναβόλισμα 1, ἀναβόλεμα 1, ἀνέφορος, ἀντίθ. κατέβα. 2) Τὸ μέρος ὅθεν δύναται τις νὰ ἀναβῇ Πόντ. (Κερασ.) 3) 'Η ζύμωσις, τὸ ἀνέβασμα τῆς ζύμης Πόντ. (Σάντ.)

ἀνεβάζω κοιν. καὶ Καππ. Πόντ. ('Αμισ. Οιν.) ἀνεβάζω Καλαβρ. (Μπόβ.) ἀνεβάζον βόρ. ἵδιώμ. ἀνεβάντζω Χίος ἀνεβαίζω Πελοπν. (Λακων. Μάν.) ἀνεβαίζον Θράκ. (Άδριανούπ.) ἀνεβάζω Ζάκ. "Ηπ. Νάξ. Πόντ. (Κερασ. Κοτύωρ. "Οφ. Σάντ. Τραπ. Χαλδ.) Χίος—Λεξ. Δεὲκ ἀνηβάζον Εύβ. (Αύλωνάρ. Κονίστρ.) 'νεβάζω 'Αστυπ. Θράκ. Κάλυμν. Κῶς Λέρ. Νίσυρ. Πόντ. Προπ. (Άρτάκ.) Ρόδ. Σίφν. Σύμ. 'νεάζω Ρόδ. 'νάζω Ρόδ. 'νηβάτζω Σύμ. βαῖχον Τσακων.

Τὸ μεσν. ἀνεβάζω, ὁ ἐκ τοῦ ἀρχ. ἀναβιβάζω. Τὸ ἀνηβάζω καὶ παρὰ Σοι. Τὸ ἀνεβαίζω κατ' ἐπίδρ. τοῦ ἀνεβαίνω. Διὰ τὸν τύπ. βαῖχον ἵδ. HPernot Dial. Tsakon. 271.

Α) Μετβ. 1) Κάμνω τινὰ ν' ἀναβῇ, ἀναβιβάζω κοιν. καὶ Καππ. Καλαβρ. (Μπόβ.) Πόντ. ('Αμισ. Κερασ. Κοτύωρ. Οιν. "Οφ. Σάντ. Τραπ. Χαλδ.): 'Ανεβάζω τὸ παιδί 'ς τ' ἀλογο- 'ς τὸ δέντρο - 'ς τὸ κάθισμα - 'ς τὸ παράθυρο - 'ς τὸ τραπέζι κττ. κοιν. Ποιός θὰ τὴνε 'νεβάσῃ: Σίφν.

'Ανήβασο τὸ μωρὸ 'ς σὸ σκαμνὶ Κοτύωρ. 'Ενήβασα τὰ χορτάρᾳ 'ς σὸ δρανὶ (δῶμα) "Οφ. 'Νέβασέ με πάνω Ρόδ. || Παροιμ. 'Ο Θεὸς ἄλλους ἀνεβάζει καὶ ἄλλους κατεβάζει (ἵη εὔτυχια καὶ ἡ δυστυχία ἐναλλάσσονται) κοιν. Οὐ Θεὸς ἀσκάλις ἀνιβάζεις καὶ ἀσκάλις κατιβάζεις' (συνών. τῇ προηγουμένῃ) Σάμ. Μὴ δὸν ἀνεβάζης τὸ γακόσειρο παρ' ὡς τοι εἴρημος σου, γειτ' αἱ δὸν ἀνεβάσης ὡς τὴν γεφαλή σου, θὰ σὲ κατοιρήσῃς (ὅτι ἐν μέτρῳ πρέπει νὰ ὑποστηρίζῃ τις τὸν ταπεινὸν διὰ νὰ μὴ κινδυνεύσῃ νὰ ὑβρισθῇ ὑπὸ τούτου ἀνυψουμένου. κακόσειρος = ὁ ταπεινῆς καταγωγῆς Κρήτ. || 'Ἄσμ.

'Απὸ τὸ χέρι τὴν ἀρπᾶ καὶ πάνω τὴν 'νεβάζει Ρόδ. 'Η σημ. καὶ μεσν. Πβ. Λύβιστρ. καὶ Ροδάμν. Ε στ. 2335 (ἔκδ. JLambert) «φέρονταν σκουτάριν στρογγυλὸν καὶ ἀπάνου μὲ καθίζουν | εἰς ὑψος μὲ ἀνεβάζουσιν».

2) Προάγω, προβιβάζω τινὰ Θεσσ. (Ζαγορ.) Λέσβ. (Πάμφιλ.) Πόντ. (Οιν. Χαλδ.): 'Ο δάσκαλό μ' ἐνέβασε με Οἰν. Λὲ θ' ἀνιβαστῆς φέτου Πάμφιλ. 3) 'Εξυψώνω τινὰ ιθικῶς, δίδω ἀξίαν εἰς τινα σύνηθ. καὶ Πόντ. (Τραπ.): Αὐτὸ σὲ ἀνεβάζει πολὺ 'ς τὴν συνείδησί μου σύνηθ. Μ' αὐτὸ ποῦ είπες τὸν ἀνέβασες Σῦρ. Πολλὰ ἐνέβασες ἀτεν Τραπ.

4) Αὐξάνω τὸν μισθὸν ἥ τὴν τιμὴν πράγματός τινος κοιν.: 'Ο σπιτογοικοκύρις κάθετε τόσο μ' ἀνεβάζει τὸ τοίκι. 'Ο ἀφεντικός μου θὰ μὲ ἀνεβάσῃ τὸν ἄλλο μῆτρα (βραχυλ. ἀντὶ θὰ μοῦ ἀνεβάσῃ τὸ μιστό). 'Ανέβασε ἥ κυβέρνηση τὸ φωμὶ - τῇ ζάχαρι - ὅλα τὰ πρόματα (βραχυλ. ἀντὶ τὴν τιμὴ τοῦ φωμαροῦ κτλ.) κοιν. Τὸ πεδάρι τ' ἀνεβάσαν ἐφτὰ δραχμὲς (πεδάρι = πεντάδραχμον) Τῆν. 5) Πλειοδοτῶ Πόντ. (Κερασ.) Σῦρ.: Αὐτὸ τὸ χωράφι τ' ἀνέβασε καὶ τὸ πῆρε Σῦρ. "Ως πόσον ἐνέβασες ἀτο; Κερασ. Συνών. ἀβαντίζω Α 2, ἀναβαντίζω Α 1, ἀνεβατίζω 3. 6) 'Υπολογίζω τι κατὰ ποσὸν σύνηθ.: Τοὺς κατοίκους τοῦ δεῖνα τόπου τοὺς ἀνεβάζοντας πέντε χιλιάδες. β) 'Υπερβάλλω τι κατὰ ποσότητα Ιον. (Κρήτ.): "Εχω ἀκοντά πῶς εἰναι δέκα χιλιάδες γυναικέιρι, ἀλλοι ὅμως τοὺς ἀνεβάζοντας (ψυχομέτρι = σύνολον ἀνθρώπων). 7) Μεγεθύνω τι Νάξ. (Κωμ.) Σῦρ. (Έρμούπ.): 'Ανεβάζω τὴν μεθήρα Κωμ. 'Ανεβάζω τὸ βαρέλλι 'Έρμούπ. 8) Κάμνω τι νὰ ὑποστῇ ζύμωσιν, ἐπὶ ζύμης ἀρτού Θράκ. (Σηλυβρ.) Πόντ. (Άμισ. Κερασ. "Οφ. Σάντ. Τραπ. Χαλδ.): 'Ανηβάζω τὸ ζ'μάρο' "Οφ. Τὸ φλούρι τ' ἀγι - κωνσταντινάτικο σάν τὸ βάλνε μέσα 'ς τὸ ζυμάρι ποῦ θὰ κάμνε φωμί, τὸ ἀνεβάζει χωρίς μαγιά Σηλυβρ. Μετοχ. ἀνεβασμένος = δ ὑποστάς τὴν προσήκουσαν ζύμωσιν πολλαχ.: Ζύμη ἀνεβασμένη πολλαχ. 'Ανηβασμένον ζυμάρο' Χαλδ. Συνών. καὶ ἀντίθ. τῆς μετοχ. ἵδ. ἐν λ. ἀνατε 1. Καὶ ἀμτβ. ἀνυψοῦμαι, φουσκώνω, ἐπὶ ζύμης Νίσυρ. Ρόδ.: Τὰ φωμὰ νάζ-ζοντας Ρόδ. Τὰ φωμὰ 'νεβασαν Νίσυρ.

Β) Αμτβ. 1) 'Αναβαίνω, ἀνέρχομαι Πελοπν. (Μάν. κ.ά.): 'Ανεβαίζω 'ς τὸ βουνό Μάν. Καὶ μετβ. ἀνέρχομαι τι Αἴγιν. Θράκ. Κορσ. Κρήτ. Μακεδ. (Χαλκιδ.) Νίσυρ. Σῦρ. Χίος: 'Ανιβάζω τοὺν ἀνήφοντον Χαλκιδ. Αὐτὸ τὸ βουνό εἰναι πολὺ ἀφηλό, δὲν μπορῶ νὰ τ' ἀνεβάσω Σῦρ. || 'Ἄσμ.

Τοῦ μέγα Γεώργι τὸ βουνό, τοῦ μέγα Κωσταντίνου, μήτε πονλλὶ τ' ἀνέβαζε μήτ' ὠραιο χελιδόνι, κόρη ξανθὴ τ' ἀνέβαζε, πλέχνοντας τὸ γαϊτάνι Αἴγιν.

Καρδιά μ', εἶδα 'χεις καὶ πονεῖς καὶ βαρεγαστενάζεις; βαρὺ γομάρι δὲ βαστᾶς, βουνὰ δὲν ἀνεβάζεις!

Κρήτ. 2) 'Αναπτνέω μετὰ δυσκολίας, ἀσθμαίνω Βιθυν. (Κατιφ.) Κυδων. Πελοπν. (Λακων. Μάν.) Ρόδ.: "Ολη τὴν ρύχτα ἀνέβαζα Μάν. Τὸ μωρὸ δὲν κοιμᾶται, ἀνεβάζει Κατιφ.

